

ภาพที่	หน้า
369	ตัวละครเดวิด โนแลน หรือเจ้าชายซาร์มมิง (เจมส์).....367
370	ตัวละครโกลด์ หรือรัมเฟิสต์สตีลท์สกิน..... 368
371	ตัวละครรูบี้ (เรด) และยาย..... 370
372	ตัวละครมาร์โค (เจ็พเพ็ทโต) และออกุส (ฟินอคคิโอ)..... 371
373	ตัวละครนายอำเภอเกรแฮม หรือนายพราน.....372
374	ตัวละครเจฟเฟอร์สัน..... 373
375	ตัวละครหม้ออารี หรือจิ้งหรีดจิมนี่..... 374
376	ตัวละครแคทริน โนแลน หรือเจ้าหญิงอาบิเกล..... 376
377	ตัวละครชิตนีย์ กลาส หรือ จินี (กระจกวิเศษ)..... 377
378	ตัวละครลีรอย หรือกรัมพี, ทอม คลาร์ก หรือสนิชชี และคนแคะคนอื่น ๆ..... 378
379	ตัวละครคุณแม่เอธิการ์ หรือหัวหน้านางฟ้า (บลูแพร์)..... 379
380	ตัวละครเบลล์.....380
381	ตัวละครโครา..... 381
382	ตัวละครแอชลีย์ หรือซินเดอเรลลา..... 382
383	ตัวละครเจ้าหญิงออโรรา และมู่หลาน..... 383
384	ตัวละครเมลิฟีเซนท์.....384
385	ฉากงานแต่งงานของสโนว์ไวท์กับเจ้าชายซาร์มมิง..... 384
386	ฉากในป่า..... 385
387	ฉากวังและห้องส่วนตัวของราชินีเรจิน่า.....385
388	ฉากปราสาทของรัมเฟิสต์สตีลท์สกิน..... 386
389	ฉากปราสาทของเมลิฟีเซนท์..... 387
390	ฉากบ้านของคนแคะทั้งเจ็ด..... 387
391	ฉากแดนมหัศจรรย์..... 388
392	ฉากบ้านเรดและยาย..... 388
393	ฉากบ้านของเรจิน่า..... 389
394	ฉากที่ทำงานของเรจิน่า..... 389
395	ฉากโรงแรมและร้านกาแฟของรูบี้และยาย..... 390
396	ฉากที่ว่าการอำเภอ..... 390
397	ฉากอพาร์ทเมนท์ของแมรี มาร์กาเร็ต.....391
398	ฉากสุสานของพ่อของเรจิน่า..... 392

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

ภาพที่	หน้า
399 ฉากร้านขายของเก่าของโกลด์.....	392
400 ฉากในป่าและสะพานโทรลล์.....	393
401 ฉากปราสาทไม้ของเล่นที่ริมทะเล.....	393
402 ฉากโรงพยาบาลเมืองสตอรั้บรูค.....	394
403 ฉากบ้านเจฟเฟอร์สัน.....	394
404 ฉากห้องใต้ดินของโรงพยาบาล.....	395
405 ฉากโรงเรียนของเฮนรี่.....	395
406 ฉากถนนมุ่งออกสู่นอกเมืองสตอรั้บรูค.....	395
407 ฉากเมืองบอสตัน.....	396
408 ความรักและความสัมพันธ์ของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง.....	397
409 สัญลักษณ์ของแอปเปิ้ลอาบยาพิษ.....	397
410 สัญลักษณ์ของเวทมนตร์.....	398
411 สัญลักษณ์ของชวานของคนแคระ.....	398
412 สัญลักษณ์ของโลกมนุษย์.....	399
413 การเล่าเรื่องจากมุมมองบุคคลที่สาม ในละครโทรทัศน์ชุด.....	400
Once Upon A Time ปี ค.ศ.2011-2012	
414 การเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน.....	400
415 ตัวละครเอก เจ้าหญิงโรสบัต.....	406
416 การสร้างตัวละครเอกเจ้าหญิงโรสบัต.....	407
417 ตัวละครร้าย เรด แพรี่.....	407
418 การสร้างตัวละครร้ายเรด แพรี่.....	408
419 ตัวละครพระราชาและพระราชินี / เอลฟ์ / เจ้าชาย / ไวท์ แพรี่ / นานา.....	409
และหัวหน้าเอลฟ์ ตามลำดับ	
420 ฉากห้องโถง.....	411
421 ฉากห้องนอนของพระราชาและพระราชินี.....	411
422 ฉากลานกลางเมือง.....	411
423 ฉากสวนในปราสาท.....	412
424 ฉากห้องนอนของเจ้าหญิงโรสบัต.....	412
425 ฉากบริเวณด้านหน้าปราสาท.....	412
426 ฉากบ้านเอลฟ์.....	413

ภาพที่	หน้า
427 ฉากหอคอยบนตึกร้าง.....	413
428 ฉากที่อยู่ของไวท์ แฟรี่ บนท้องฟ้า.....	413
429 สัญลักษณ์ของกุหลาบแดง.....	414
430 สัญลักษณ์ของสีต่างๆ.....	414
431 ตัวละครเอก เจ้าหญิงอนาสตาเซีย.....	421
432 การสร้างตัวละครเอกเจ้าหญิงอนาสตาเซีย.....	422
433 ตัวละครร้าย นางฟ้าคาราบอส.....	422
434 ตัวละครโจอัน / ปีเตอร์ / แม่ของปีเตอร์ / เจ้าหญิงหิมะ / เจ้าหญิงผิวเผือก.....	423
และเจ้าชายผิวเผือก ตามลำดับ	
435 ตัวละครเจ้าหญิงโจรป่า.....	425
436 ตัวละครช่างทรง / นายสถานีรถไฟ และนางฟ้าฝ่ายดีทั้งสาม ตามลำดับ.....	425
437 ฉากปราสาทของอนาสตาเซีย.....	426
438 ฉากบ้านของปีเตอร์และแม่.....	427
439 ฉากประเทศของเจ้าชายและเจ้าหญิงผิวเผือก.....	427
440 ฉากถ้ำของโจรป่า.....	428
441 ฉากกระโถมของช่างทรง.....	428
442 ฉากยุคศตวรรษที่ 21.....	429
443 ชีวิตของอนาสตาเซียในความฝัน.....	430
444 ปีเตอร์อยู่กับเจ้าหญิงหิมะบนรถลาก.....	430
445 โจอันพยายามของถอดเสื้อคอร์เซ็ทของอนาสตาเซีย.....	431
446 อนาสตาเซียเปลี่ยนจากชุดขาวสมัยเก่าเป็นชุดดำสมัยใหม่.....	431
447 แก่นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้หญิงในสังคมเมือง.....	437
448 ความขัดแย้งในจิตใจของชายชราคนที่ 1.....	438
449 ความขัดแย้งในจิตใจของชายชราคนที่ 2.....	438
450 ความขัดแย้งในจิตใจของชายชราคนที่ 3.....	438
451 ตัวละครเอก ลูซี่.....	439
452 การสร้างตัวละครเอกลูซี่.....	440
453 ตัวละครคลารา.....	440
454 ตัวละคร เบิร์ดแมน / ชายชราคนที่ 1 / ชายชราคนที่ 2 / ชายชราคนที่ 3.....	441
และโทมัส ตามลำดับ	

ภาพที่	หน้า
455 ฉากห้องแล็บ.....	443
456 ฉากห้องบรรยาย.....	443
457 ฉากร้านกาแฟ.....	444
458 ฉากออฟฟิศแห่งหนึ่ง / ห้องถ่ายเอกสาร.....	444
459 ฉากในฝัน.....	444
460 ฉากบ้านเช่า.....	445
461 ฉากห้องของเบิร์ตแมน.....	445
462 ฉากที่ทำงานของคลารา.....	445
463 ฉากบ้านที่ลูซี่ไปเสิร์ฟอาหาร.....	446
464 ฉากงานศพของเบิร์ตแมน.....	446
465 ฉากบ้านของคลารา.....	447
466 ฉากคอนโดของลูซี่.....	447
467 สัญลักษณ์ของการเผาเงิน.....	447
468 ลูซี่ได้ผลไม้เล็กๆสีแดงไปรษณีย์.....	448
469 ลูซี่และคลาราตรวจสอบว่าชายชราয়ังหายใจอยู่หรือไม่.....	448
470 คลาราคุยกับลูซี่เรื่องการใช้จ่าย / คลาราผสมยานอนหลับให้ลูซี่และชายชราคนที่ 1.....	449
471 การเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน ในภาพยนตร์เรื่อง Sleeping Beauty ปี ค.ศ.2011.....	449

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ในยุคที่วิทยาการและเทคโนโลยีการสื่อสารยังไม่เจริญแพร่หลายอย่างปัจจุบัน มนุษย์มีวิธีการสร้างความบันเทิงให้แก่สมาชิกในครอบครัว หรือชุมชน โดยการเล่านิทาน ดังนั้นการเล่านิทานจึงนับว่าเป็นมหรสพที่ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย แต่ให้ประโยชน์นานัปการที่นอกเหนือไปจากความเพลิดเพลินสนุกสนาน เช่น การสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กๆ หรือระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชนที่มีศาลาสำหรับเล่านิทานโดยเฉพาะ ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นกลวิธีการอบรมการกล่อมเกลาจิตใจที่ผู้ใหญ่ใช้กับเด็กๆ นุทรหลาน โดยที่เด็กไม่รู้จักรว่า ผู้ใหญ่ คือ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย กำลังอบรมสั่งสอนตน (อารี ถาวรเศรษฐ์, 2546: 19)

อาจารย์ สุทธิโรจน์ (2552: 1) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมซึ่งเป็นที่รู้จัก เป็นที่รัก และเป็นที่ยอมรับชมชอบในหมู่นักอ่านทั่วโลกมากที่สุดประเภทหนึ่งคือ เทพนิยาย (fairy tale) อันเป็นเรื่องแต่งที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน หรืออาจเรียกได้อีกอย่างว่า เป็นหนึ่งในวรรณกรรมมุขปาฐะ เมื่อกล่าวถึงเทพนิยาย (fairy tale หรือ fairy story) เกือบทุกคนมักจะนึกถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับเทวดานางฟ้า แม้แต่ความหมายของคำว่า “เทพนิยาย” ในพจนานุกรมยังกล่าวไว้ว่า “เทพนิยาย น. เรื่องราวหรือตำนานเกี่ยวกับเทวดา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 407) หากในความเป็นจริงแล้วมีเทพนิยายเพียงส่วนน้อย ที่มีตัวละครเทวดาและนางฟ้าปรากฏในเรื่อง

ส่วน เจ. อาร์. อาร์. โทลคีน (J.R.R. Tolkien) กล่าวไว้ใน On Fairy Stories ว่า การให้ความหมายของเทพนิยายว่าเป็นเรื่องราวหรือตำนานเกี่ยวกับเทวดานั้นแคบเกินไป เพราะเทพนิยาย (fairy story) มิใช่เรื่องราวเกี่ยวกับนางฟ้า (fairy) หรือ เอลฟ์ (elf) หากแต่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอาณาจักรที่นางฟ้ามีตัวตน ทว่าอาณาจักรแห่งนี้มิได้มีเฉพาะนางฟ้าและเอลฟ์ เท่านั้น หากยังมีคนแคระ แม่มด ไทรลด์ (troll) ยักษ์ หรือมังกร ปรากฏอยู่ด้วย มีทั้งทะเล ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ท้องฟ้า และโลก และทุกสิ่งในโลกมี ทั้งต้นไม้ นก น้ำ ก้อนหิน ไร่นากับขนมปัง และพวกเราเหล่ามนุษย์ด้วย¹ (J.R.R Tolkien, 2008: online)

ทั้งนี้ สิ่งที่ เจ. อาร์. อาร์. โทลคีน กล่าวไว้เกี่ยวกับเทพนิยาย มีความคล้ายคลึงกับที่สตีเวนส์ สวอนน์ โจนส์ (Steven Swann Jones) กล่าวไว้เช่นกัน โดยโจนส์กล่าวว่า เทพนิยายเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่ทำให้แตกต่างจากนิทานพื้นบ้านประเภท

¹ ...fairy-stories are not in normal English usage stories about fairies or elves, but stories about Fairy, that is France, the realm or state in which fairies have their being. Faerie contains many thing besides elves and fays, and besides

อื่นตรงที่ เทพนิยายกล่าวถึงเหตุการณ์มหัศจรรย์ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์มนุษย์ ขณะที่นิทานพื้นบ้านประเภทอื่นเล่าถึงชีวิตจริง และเราไม่ควรแปลคำว่า Fairy Tales ตรงตัวจนเกินไป เพราะเทพนิยายบางเรื่องมิได้มีนางฟ้าปรากฏในเรื่อง

สำหรับเมืองไทย ประคอง นิมมานเหมินท์ เลือกที่จะใช้คำว่า “นิทานมหัศจรรย์” แทนเทพนิยาย เนื่องจากว่าครอบคลุมรูปแบบเนื้อหามากกว่า โดยสรุปลักษณะของนิทานมหัศจรรย์ไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาค หรือหลายตอน
2. ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ ไม่บ่งบอกสถานที่หรือเวลาแน่นอน
3. ตัวละครเอกของเรื่องต้องผจญภัย หรือชะตากรรม ได้รับความช่วยเหลือจากมนุษย์หรืออมมนุษย์ อาจแต่งงานแล้วเปลี่ยนฐานะดีขึ้น
4. เกี่ยวข้องกับอมมนุษย์ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หรือสิ่งมหัศจรรย์เหลือวิสัยมนุษย์

ซึ่งจากคำนิยามที่หลากหลายข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปเป็นคำจำกัดความของเทพนิยายว่า เทพนิยาย หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเวทมนต์ และความมหัศจรรย์รูปแบบต่างๆ ในโลกแห่งจินตนาการ ซึ่งไม่ระบุสถานที่และเวลาที่แน่ชัด ตัวละครที่ปรากฏมักมีทั้งมนุษย์ และอมมนุษย์ เช่น เทวดา นางฟ้า แม่มด ยักษ์ เอลฟ์ มังกร คนแคระ และภูตต่างๆ เป็นต้น โดยมีมนุษย์มักเป็นตัวละครเอกที่ต้องเผชิญชะตากรรมบางประการ และได้รับการช่วยเหลือทั้งด้วยวิธีการปกติแบบมนุษย์ หรือด้วยการใช้เวทมนต์ จนเรื่องราวจบลงอย่างมีความสุข

ในบรรดาเทพนิยายที่ **วอลท์ ดิสนีย์ (Walt Disney)** นำมาผลิตเป็นภาพยนตร์การ์ตูนนั้น **ซินเดอเรลลา (Cinderella)**, **สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด (Snow White and the Seven Dwarfs)** และ **เจ้าหญิงนิทรา (Sleeping Beauty)** นับเป็นภาพยนตร์การ์ตูนสุดคลาสสิกเรื่องแรกที่สร้างชื่อเสียงให้กับดิสนีย์จนโด่งดังไปทั่วโลก และยังทำให้ผู้ชมได้รู้จักกับหญิงสาวนามว่า **ซินเดอเรลลา, สโนว์ไวท์ และ ออโรรา** อีกด้วย ซึ่งในอดีตนั้นทั้งภาพยนตร์การ์ตูนของ ดิสนีย์ และภาพยนตร์จากค่ายอื่นๆ ล้วนนำเสนอภาพของซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์ และออโรรา ตามแบบฉบับของเทพนิยายดั้งเดิม ที่มีความอ่อนหวาน เป็นกุลสตรีเป็นแม่บ้านแม่เรือน และมีความอดทนต่อความทุกข์ยากต่างๆ ในชีวิต และในท้ายที่สุดแล้วเทพนิยายทุกเรื่องก็จะ **ต้องส่งเจ้าชายรูปงามมาเพื่อปลดปล่อยหญิงสาวเหล่านี้ให้หลุดพ้นจากพันธนาการต่างๆ ในชีวิต ของพวกเขา จนเมื่อเวลาผ่านไป สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นสิ่งที่เรามักจะพบเห็นได้บ่อย** จากในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เรื่องอื่นๆ

ที่มักสร้างให้นางเอกเป็นผู้หญิงที่บอบบาง น่าทะนุ- ถนอม และต้องได้รับการปกป้องจากพระเอกอยู่ตลอดเวลา ที่สำคัญ เธอมักจะเป็นผู้ถูกกระทำ จากนางร้ายซึ่งใจฉ้อใจเสาะอยู่เสมอๆ ซึ่งทำให้บุคลิกลักษณะของนางเอกเช่นนี้ ได้กลายมาเป็นภาพของ ผู้หญิงในอุดมคติที่สังคมคาดหวัง และทำให้เราติดอยู่กับความเชื่อที่ว่า “ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง” ในเวลาต่อมา

ซึ่งต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมานั้น ประเด็นเรื่องความเป็นเพศหญิง และความเป็นเพศชาย ได้ถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นศึกษากันอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีผู้หญิงหลายกลุ่ม ที่รวมตัวกันต่อสู้เรียกร้องสิทธิต่างๆของสตรี เกิดเป็น**แนวคิดสตรีนิยม** ซึ่งมีความเห็นร่วมกัน คือ ในปัจจุบันเราอยู่ในสังคมที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ และผู้หญิงจะต้องพึ่งพาผู้ชายในทุกๆเรื่อง และในช่วงครึ่งหลังศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา ได้มีการรวมกลุ่มกันของ **ขบวนการสิทธิสตรี (women movement)** ที่ลงภาคปฏิบัติกรอย่างเข้มข้น รวมทั้งได้กำหนดทิศทางในการศึกษาความเป็นจริงของสังคมหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างเพศสภาวะและการสื่อสาร ซึ่งได้กลายมาเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษด้วยกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดความคิดที่ว่า ท่ามกลางสภาพสังคมที่เริ่มให้ความสำคัญกับ บทบาททางเพศมากขึ้นเรื่อยๆนั้น สิ่งเหล่านี้ไม่ได้พบเห็นกันแค่ในชีวิตจริง แต่ภาพความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ยังส่งผลต่อการสร้างภาพยนตร์ และการวางบุคลิกลักษณะของตัวละครใน ภาพยนตร์ด้วย โดยเฉพาะบทบาทของนางเอกและนางร้าย จะเห็นได้จากในภาพยนตร์เรื่อง *Snow White and the Huntsman* (2012) และ *Once upon a time* (TV Series 2011) ที่บทบาทของ ‘สโนว์ไวท์’ ได้ถูก ‘ฉีก’ ออกไปจากภาพของนางเอกในเทพนิยายแบบฉบับดั้งเดิม ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ส่วนบทบาทของ ‘ราชินีแม่มด’ ก็ถูกนำเสนอในแง่มุมที่เราไม่เคยพบเห็น มาก่อนด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์เรื่อง *Sleeping Beauty* (2011) ที่นำเสนอบทบาท ของผู้หญิงให้แตกต่างไปจากในเทพนิยายอย่างสิ้นเชิง โดยเน้นไปในมิติเรื่อง ‘เพศ’ อย่าง เห็นได้ชัด อีกทั้งในปัจจุบัน เราจะเห็นว่าในหลายๆประเทศ ผู้หญิงได้เริ่มก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำ ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่น แองเจลา เมอเคล (Angela Merkel) นายกรัฐมนตรี ของประเทศเยอรมนี, ดิลมา รอสส์เซฟฟ์ (Dilma Rouseff) นายกรัฐมนตรีของประเทศบราซิล, จูเลีย กิลลาร์ด (Julia Gillard) นายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศออสเตรเลีย, ดาลีเชีย กริบอสเกียท (Dalia Grybauskaitė) นายกรัฐมนตรีของลิทัวเนีย, ลอรา ชินซิลลา (Laura Chinchilla)

นายกษัตริย์ของประเทศคอซอวาร์ก้า และรวมทั้งยังลักษณะ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก
ของประเทศไทยด้วย²

บทบาทของผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในภาพยนตร์และในชีวิตจริงนี้ ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นบทบาทที่ผู้หญิงกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน และสิ่งที่คุณผู้หญิงอาจจะเป็นในอนาคต ทั้งบทบาทในแง่ของความเป็นภรรยาและมารดา บทบาทความเป็นผู้นำ รวมทั้งความเป็นเพศหญิงที่สังคมสร้างไว้ให้กับผู้หญิง โดยการมองผ่านทางภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยได้เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งอาจจะทำให้เราได้เห็นบทบาทของ ‘ผู้หญิง’ ในแง่มุมใหม่ๆ ทั้งจากในเทพนิยายและชีวิตจริงเพิ่มมากขึ้น

ปัญหำนำวิจัย

1. กลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา มีลักษณะอย่างไร
2. วิธีการสร้างตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา มีลักษณะอย่างไร
3. ระบบคิดของสังคมที่สะท้อนผ่านตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา
2. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา
3. เพื่อวิเคราะห์ระบบคิดของสังคมที่สะท้อนผ่านตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา

² ข้อมูลจาก: เว็บไซต์ Time พาไปสำรวจ 12 ผู้นำหญิงทั่วโลก [ออนไลน์], 23 ตุลาคม 2555. แหล่งที่มา <http://highlight.kapook.com/view/61544>

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา” ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ในการวิเคราะห์และตีความ เพื่อนำมาอภิปรายในงานวิจัย รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลออนไลน์ที่มีความเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายทั้งสามเรื่องข้างต้น

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะเน้นพิจารณาจากบุคลิกลักษณะของตัวละครหญิงทั้งตัวละครเอกและตัวละครร้าย โดยดูจากความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันของบุคลิกลักษณะของตัวละครในภาพยนตร์ หรือละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง เช่น ซินเดอเรลลา, สโนว์ไวท์, แม่เลี้ยง, ออโรรา และแม่มด เป็นต้น (หมายเหตุ : ภาพยนตร์บางเรื่องอาจไม่ได้ระบุชื่อตัวละครที่ชัดเจนเหมือนในเทพนิยายตามแบบฉบับดั้งเดิม เนื่องจากอาจมีการปรับเปลี่ยนเค้าโครงเรื่องและรายละเอียดบางอย่างในภาพยนตร์)

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากเทพนิยายทั้งสามเรื่อง (ซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์ฯ และเจ้าหญิงนิทรา) นั้นไม่ได้ปรากฏต้นฉบับที่แน่ชัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเริ่มต้นศึกษา การเล่าเรื่องและการสร้างตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายทั้งสามเรื่อง โดยอ้างอิงบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกและตัวละครร้าย จากในภาพยนตร์การ์ตูนของ วอลท์ ดิสนีย์ (Walt Disney) เป็นหลัก เพื่อดูลักษณะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวละคร เนื่องจากสื่อดังกล่าวทำให้เราเห็นรูปแบบชีวิตของ *ตัวละครเอกที่เป็นผู้หญิงในอุดมคติ และมักถูกกระทำโดยตัวละครร้าย จนต้องเผชิญวิบากกรรมในชีวิต ก่อนที่เรื่องราวจะจบลงด้วยการได้แต่งงานกับเจ้าชาย* ได้อย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงจะขอใช้ข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

1. เป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ที่ออกฉายหลังจากปีที่ภาพยนตร์การ์ตูนของ วอลท์ ดิสนีย์ ออกฉาย โดยอ้างอิงปีที่ภาพยนตร์การ์ตูนออกฉายจากเว็บไซต์ IMDb: Internet Movie Database (<http://www.imdb.com>) ดังนี้
 - ซินเดอเรลลา (Cinderella)
ภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ ออกฉายในปี ค.ศ.1950
ดัดแปลงมาจากเทพนิยายสำนวนของ ชาร์ลส์ แปร์โรลต์ (Charles Perrault)

- สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด (Snow White and the Seven Dwarfs)
ภาพยนตร์ของวอลท์ ดิสนีย์ ออกฉายในปี ค.ศ.1937
ดัดแปลงมาจากเทพนิยายสำนวนของ พี่น้องตระกูลกริมม์
(The Brothers Grimm)
- เจ้าหญิงนิทรา (Sleeping Beauty)
ภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ ออกฉายในปี ค.ศ.1959
ดัดแปลงมาจากเทพนิยายสำนวนของ ชาร์ลส์ แปร์โรลต์ (Charles Perrault)

2. เป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายทั้งสามเรื่องข้างต้น โดย 1) คงเค้าโครงเรื่องหลักไว้ตามแบบฉบับทั้งหมด หรือ 2) คงเค้าโครงเรื่องหลักตามเทพนิยายไว้ แต่มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบและรายละเอียดบางอย่างในภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ หรือ 3) มีการสร้างโครงเรื่องใหม่ โดยมีจุดสำคัญมาจากเทพนิยายเรื่องนั้นๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อกลุ่มตัวอย่างภาพยนตร์และโทรทัศน์ที่ใช้ในการวิจัย

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยาย		
ซินเดอเรลลา	สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด	เจ้าหญิงนิทรา
1. Cindy (1978)	1. Snow White (1987)	1. Sleeping Beauty (1987)
2. Cinderella (1989)	2. Snow White (1992)	2. The Sleeping Beauty (2010)
3. Cinderella (1997)	3. Snow White: A Tale of Terror (1997)	3. Sleeping Beauty (2011)
4. Ever After: A Cinderella Story (1998)	4. Sydney White (and the Seven Dorks) (2007)	
5. Cinderella (2000)	5. Mirror Mirror (2012)	
6. Ella Enchanted (2004)	6. Snow White and the Huntsman (2012)	
7. A Cinderella Story (2004)	7. Once Upon A Time (TV Series ปี 2011 ถึง ปัจจุบัน)	
8. Enchanted (2007)		

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **การสร้างตัวละคร** หมายถึง การสร้างบุคลิกลักษณะของบุคคลที่เป็นจุดกำเนิดของเรื่องราวแต่ละตอน ทำให้เรื่องดำเนินไป และแสดงให้เห็นพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร
2. **การสร้างตัวละครหญิง** หมายถึง การสร้างบุคลิกลักษณะของบุคคลเพศหญิงที่เป็นจุดกำเนิดของเรื่องราวแต่ละตอน ทำให้เรื่องดำเนินไป และแสดงให้เห็นพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเพศหญิงตัวนั้น
3. **ภาพยนตร์** หมายถึง สื่อบันเทิงชนิดหนึ่งที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียง โดยแฝงไว้ด้วยค่านิยม ความรู้ ความเชื่อ และอุดมการณ์ต่างๆ จากผู้ผลิตถ่ายทอดไปยังผู้ชมให้ได้รับรู้ความหมาย
4. **ละครโทรทัศน์** หมายถึง สื่อบันเทิงชนิดหนึ่งที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียง คล้ายกับภาพยนตร์ แต่จะออกอากาศเป็นฤดูกาล (season) ทางสถานีโทรทัศน์ และเมื่อจบฤดูกาลแรกก็จะมีฤดูกาลต่อไปออกอากาศต่อ โดยอาจมีการเพิ่มหรือลดตัวละครไปตามรูปแบบของเรื่อง
5. **เทพนิยาย** หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเวทมนต์ และความมหัศจรรย์รูปแบบต่างๆ ในโลกแห่งจินตนาการ ซึ่งไม่ระบุสถานที่และเวลาที่แน่ชัด ตัวละครที่ปรากฏมักมีทั้งมนุษย์ และอมมนุษย์ เช่น เทวดา นางฟ้า แม่มด ยักษ์ เอลฟ์ มังกร คนแคระ และภูตต่างๆ เป็นต้น โดยมนุษย์มักเป็นตัวละครเอกที่ต้องเผชิญชะตากรรมบางประการ และได้รับการช่วยเหลือทั้งด้วยวิธีการปกติ หรือด้วยการใช้เวทมนต์ จนเรื่องราวจบลงด้วยดี
6. **เทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา** หมายถึง เทพนิยายที่เล่าถึง ซินเดอเรลลา (Cinderella) ผู้ซึ่งพ่อของเธอแต่งงานใหม่กับแม่หม้ายที่มีลูกสาวสองคน และต่อมาไม่นาน พ่อของเธอก็เสียชีวิตลง เธอถูกแม่เลี้ยงกับลูกๆ คอยกีดกันแกล้งให้ทำงานบ้านเหมือนเป็นคนรับใช้ วันหนึ่งผู้หญิงทุกคนในเมืองได้รับเชิญให้ไปงานเต้นรำในวัง เพราะพระราชินีต้องการหาคู่ให้กับเจ้าชาย ซินเดอเรลลาได้รับชุดราตรีจากผุ่จนกและหนูบ้านที่ช่วยกันตัดเย็บให้เธอ แต่เธอก็ถูกแม่เลี้ยงและลูกๆ ซึ่กเสื้อผ้าจนขาด ภายหลัง เธอได้รับความช่วยเหลือจากนางฟ้าแม่ทูนหัว (fairy godmother) ช่วยเสกชุดราตรีสีฟ้าและรถม้าพักทองให้เธอได้ไปงานและได้เต้นรำกับเจ้าชาย โดยมีเงื่อนไขว่าต้องกลับก่อนเวลาเที่ยงคืน มิเช่นนั้นเวทมนตร์จะเสื่อมลง เมื่อซินเดอเรลลาได้ยินเสียงนาฬิกาตีบอกเวลา เธอรีบขอตัวกลับและวิ่งลงบันไดอย่างรวดเร็ว ทำให้รองเท้าแก้วที่เธอหลุดไว้ข้างหนึ่ง สุกท้าย เจ้าชายจึงเก็บรองเท้าไว้แล้วออกตามหาเจ้าของจนได้พบกับซินเดอเรลลา และทั้งคู่ก็ได้แต่งงานครองรักกันอย่างมีความสุข

7. **เทพนิยายเรื่องสโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด** หมายถึง เทพนิยายที่เล่าถึงเจ้าหญิงสโนว์ไวท์ ซึ่งถูกราชินีแม่มดซึ่งเป็นแม่เลี้ยงของเธอวางแผนฆ่าพ่อของเธอ และยึดครองบัลลังก์ไว้แต่เพียงผู้เดียว ราชินีแม่มดจิจฉาในความงามของสโนว์ไวท์ เมื่อกระจกพิเศษบอกว่า สโนว์ไวท์คือผู้ที่งามที่สุดในปฐพี ราชินีแม่มดจึงสั่งให้นายพรานหลอกสโนว์ไวท์ไปฆ่าในป่า แต่นายพรานสงสารจึงปล่อยตัวเธอไป สโนว์ไวท์ได้รับความช่วยเหลือจากคนแคระทั้งเจ็ด แต่ก็ถูกราชินีแม่มดที่ปลอมตัวมาเป็นยายแก่หลอกให้กินแอปเปิ้ลอาบยาพิษ สโนว์ไวท์จึงตายด้วยยาพิษในแอปเปิ้ล คนแคระทั้งเจ็ดนำร่างของสโนว์ไวท์ใส่ในโลงแก้ว ภายหลังมีเจ้าชายรูปงามเดินทางผ่านมาพบ และจุมพิตสโนว์ไวท์ เธอจึงฟื้นขึ้นจากความตาย และได้แต่งงานครองรักกับเจ้าชายอย่างมีความสุข
8. **เทพนิยายเรื่องเจ้าหญิงนิทรา (Sleeping Beauty)** หมายถึง เทพนิยายที่เล่าถึงเจ้าหญิงออโรรา (Aurora) ลูกนางฟ้าใจร้ายสาปให้เธอตายโดยถูกเข็มปักนัยดาบมือในวัย 15 ปี เพราะโกรธที่ไม่ได้รับเชิญให้มางานวันประสูติของเจ้าหญิง เมื่อนางฟ้าใจร้ายกลับไป นางฟ้าใจดีอีกองค์ที่ยังไม่ได้ให้พรจึงพยายามแก้คำสาป แต่ทำได้เพียงเปลี่ยนจากความตายเป็นการหลับไป จนกว่าจะมีเจ้าชายมาจุมพิตถอนคำสาป เมื่อออโรราอายุ 15 ปี เธอก็ถูกเข็มปักนัยดาบมือและหลับไปเป็นเวลา 100 ปี นางฟ้าใจดีเสกให้ต้นไม้ปกคลุมรอบเมืองเพื่อไม่ให้ใครเข้ามาได้ จนเมื่อเจ้าชายฟิลลิปเสด็จผ่านมา และเคยได้ยินคำรำลือเรื่องเจ้าหญิงนิทราที่โดนคำสาป เจ้าชายจึงได้ฝ่าขวากหนามเข้ามา และจุมพิตเจ้าหญิงออโรรา เมื่อเธอฟื้นขึ้น ทั้งคู่ก็ได้แต่งงานครองรักกันอย่างมีความสุข

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา
2. ทำให้ทราบถึงวิธีการสร้างตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา
3. ทำให้ทราบถึงระบบคิดของสังคมที่สะท้อนผ่านตัวละครหญิงในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากเทพนิยายเรื่องซินเดอเรลลา สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด และเจ้าหญิงนิทรา